

dr hab. Aneta Kaźmierska-Patrzyzna, prof. UŁ
Katedra Prawa Administracyjnego i Nauki Administracji
Zakład Prawa Ochrony Środowiska
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Łódzki
apatrzyzna@wpia.uni.lodz.pl

RECENZJA

**w postępowaniu w sprawie nadania
stopnia naukowego doktora habilitowanego**

Panu dr. inż. Jackowi Krystkowi

W wykonaniu uchwały Rady do spraw Stopni Naukowych w dyscyplinach nauki chemiczne, inżynieria chemiczna, technologia żywności i żywienia Politechniki Łódzkiej z dnia 20 września 2022 r. (powiadomienie z dnia 26 września 2022 r.) o powołaniu mnie do pełnienia funkcji recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym Pana dr. inż. Jacka Krystka, przedkładam opinię dotyczącą rozprawy habilitacyjnej, dorobku oraz aktywności naukowej Pana dr. inż. Jacka Krystka.

Stwierdzam, że zarówno przedłożona monografia, mająca charakter osiągnięcia naukowego w rozumieniu powołanych dalej przepisów, jak i dotychczasowy dorobek naukowy Pana dr. inż. Jacka Krystka oraz Jego aktywność naukowa niewątpliwie odpowiadają wymaganiom stawianym osobom ubiegającym się o stopień naukowy doktora habilitowanego przez przepisy art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 574 ze zm.).

Pan dr inż. Jacek Krystek posiada istotny dorobek naukowy w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne, przejawia dużą aktywność naukową we wskazanym zakresie nauk, zaś przygotowana przez Niego monografia o charakterze rozprawy habilitacyjnej stanowi poważny wkład Autora w rozwój wskazanej dziedziny.

Biorąc powyższe stwierdzenie pod uwagę uznaję za celowe podjęcie przez komisję habilitacyjną całościowej oceny, w tym na podstawie przedłożonych w postępowaniu recenzji i opinii, spełnienia przez Pana dr. inż. Jacka Krystka wymagań stawianych prawem, umożliwiającej komisji przyjęcie uchwały dotyczącej opinii w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, zgodnie z art. 221 ust. 10 powołanej ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.

Uzasadnienie pozytywnej oceny dorobku oraz rozprawy habilitacyjnej

Pana dr. inż. Jacka Krystka

oraz wniosku w sprawie dalszych działań komisji habilitacyjnej

I. Ocena spełnienia wymagań określonych w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

1) art. 219 ust. 1 pkt 1 – posiadanie stopnia doktora

Pan Jacek Krystek uzyskał stopień naukowy doktora nauk chemicznych w zakresie chemii nadany uchwałą Rady Wydziału Chemicznego Politechniki Łódzkiej z dnia 31 maja 1994 r. na podstawie rozprawy doktorskiej: *Spektrofotometryczne oznaczanie śladowych ilości niektórych metali w płynach biologicznych*, której promotorem był dr hab. inż. Bogdan Ptaszyński, prof. PŁ.

2) art. 219 ust. 1 pkt 2 - posiadanie w dorobku osiągnięcia naukowego, stanowiącego znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej jednej monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a powołanej ustawy

Pan Jacek Krystek opublikował monografię pt. *Ocena oddziaływania na środowisko. Teoria i praktyka*, wydaną przez Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Warszawa 2020, ss. 617, ISBN 978-83-01-21370-1. Recenzentem w procesie wydawniczym była Pani dr hab. Edyta Sierka, prof. UŚ. W Jego dorobku naukowym znajduje się również sześć artykułów dotyczących prawnych aspektów procedury ocen oddziaływania na środowisko opublikowanych w wysokopunktowanych czasopismach naukowych. Moim zdaniem zarówno

wskazana monografia jak i artykuły naukowe spełniają wymagania określone w powołanym przepisie, co dalej zostanie uzasadnione.

3) art. 219 ust. 1 pkt 3 - wykazanie się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Pan dr inż. Jacek Krystek we wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego wykazał obszerny dorobek naukowy i szeroką współpracę naukową z innymi jednostkami naukowymi, w tym zagranicznymi, spełniający, moim zdaniem, wymagania określone w powołanym przepisie, co zostanie uzasadnione dalej.

Wobec powyższego, z ustaleń poczynionych wyżej a opartych o szczegółowe analizy przedstawione w dalszej części niniejszej recenzji wynika jednoznacznie, że wymagania określone w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w szczególności w art. 219 ust. 1, warunkujące wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego i pozwalające na nadanie tegoż stopnia, zostały moim zdaniem przez Pana dr inż. Jacka Krystka spełnione.

II. Ocena przedłożonej monografii naukowej i publikacji tematycznie powiązanych

Pan dr inż. Jacek Krystek opublikował monografię pt. *Ocena oddziaływania na środowisko. Teoria i praktyka*, wydaną przez Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Warszawa 2020, wskazując we wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego to opracowanie jako Jego osiągnięcie naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, o charakterze monografii naukowej. Monografia została zrecenzowana przez recenzenta posiadającego tytuł naukowy i została wydana przez wydawnictwo, które w roku jej opublikowania w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a powołanej ustawy, co spełnia warunki formalne dopuszczenia tego opracowania do oceny w postępowaniu habilitacyjnym.

Treść recenzowanej monografii w zasadzie w pełni oddaje jej tytuł – Autor przyjął założenie, że ocena oddziaływania na środowisko jest zagadnieniem wymagającym kompleksowej analizy, albowiem taka dotychczas nie została przeprowadzona. Zgadzam się z tym, według mojej wiedzy, recenzowana monografia jest rzeczywiście pierwszym, tak

kompleksowo przygotowanym naukowym opracowaniem, które w tak szerokim zakresie przedstawia zarówno zagadnienia teoretyczne procedury oceny oddziaływania na środowisko, jak i praktyczne aspekty wykonywania opracowań środowiskowych. Kompleksowość ta ma charakter wieloaspektowy, można byłoby wręcz mówić o interdyscyplinarności tego opracowania, znajdziemy w nim bowiem odwołania do aspektów biologicznych, analizy regulacji prawnych oraz odwołania do aspektów technicznych omawianej procedury. Badania nad oceną oddziaływania na środowisko prowadzone były, patrząc na kwestię w sposób generalny, przede wszystkim w ramach dyscypliny naukowej nauki chemiczne.

Jednakże, z punktu widzenia zagadnień związanych z prowadzeniem procedury oceny oddziaływania na środowisko, badania te muszą być także prowadzone z uwzględnieniem różnych dziedzin nauki, co miało miejsce w przypadku badań prowadzonych przez Pana dr. inż. J. Krystka a przedstawianych w recenzowanej monografii. Świadczy to o umiejętności całościowego spojrzenia przez Autora na badane problemy, a równocześnie o Jego kompleksowej wiedzy w zakresie analizowanego tematu.

W poszczególnych rozdziałach recenzowanej monografii oprócz zagadnień prawnych i proceduralnych, dotyczących dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie, udziału społeczeństwa w procedurach administracyjnych dotyczących środowiska, procedury administracyjnej oceny oddziaływania na środowisko Autor w sposób bardzo wnikliwy omawia metodykę sporządzania opracowań z tego zakresu, szczególnie kart informacyjnych przedsięwzięcia oraz raportów oceny oddziaływania na środowisko. Szczegółowej charakterystyce poddaje również metody oceny stanu środowiska przyrodniczego oraz metody oceny wpływu na środowisko. Omawia typowe rodzaje oddziaływań na środowisko oraz charakteryzuje przedsięwzięcia poddawane ocenie oddziaływania na środowisko. Pokazuje również sposoby wyszukiwania informacji, w tym do obliczeń wpływu przedsięwzięcia na środowisko.

Z punktu widzenia prawnika szczególnie interesująca i wartościowa jest dokonana przez Autora monografii krytyczna analiza obowiązującego stanu prawnego dotycząca kilku zagadnień prawnych i sformułowane na jej podstawie wnioski *de lege ferenda*. Jednym z nich jest kwestia uprawnienia do wykonywania opracowań środowiskowych. Zgodnie z art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm., dalej jako ustawa) aby otrzymać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, inwestor planowanego przedsięwzięcia powinien

przedstawić kartę informacyjną przedsięwzięcia lub raport oceny oddziaływania na środowisko. Kartę informacyjną może wykonać każdy, natomiast od 1 stycznia 2017 r. raport oceny oddziaływania na środowisko mogą wykonać osoby, które spełniają ustawowo określone wymagania, co ma służyć poprawie jakości dokumentacji środowiskowej, na podstawie której wydawane są decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach. Autor słusznie podnosi, że rozwiązanie, w którym można otrzymać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach na podstawie karty informacyjnej, którą sporządziła osoba bez jakichkolwiek uprawnień jest dość dyskusyjne i nie uważa go za słuszne. Podstawowym dokumentem w trakcie procedury oceny oddziaływania dalej bowiem pozostaje raport oceny oddziaływania, ale karta informacyjna często zajmuje jego miejsce i staje się podstawą do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgadzam się z oceną Habilitanta, że jeżeli karta informacyjna jest dokumentem wstępnym, to dalej powinna być możliwość sporządzania jej przez każdego, natomiast jeżeli jednak karta informacyjna staje się podstawą wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, czyli zastępuje raport oceny oddziaływania, to od autorów takich kart informacyjnych należałoby oczekiwać spełniania takich samych wymogów formalnych, jak od raportów oceny oddziaływania. Zagadnienie to znalazło rozwinięcie w kolejnej publikacji Habilitanta pt. *Formal requirements for authors of project information card*, „Acta Iuris Stetinensis”, nr 2(34) z 2021 r., s. 49–58, DOI: 10.18276/ais.2021.34-03.

Jednym z ważniejszych zagadnień prawnych w procedurze oceny oddziaływania na środowisko jest identyfikacja i ocena oddziaływań podczas sporządzania kart informacyjnych i raportów oceny oddziaływania. W monografii dr inż. Jacek Krystek dokonał analizy i klasyfikacji różnego typu oddziaływań, które mogą występować podczas oceny planowanych przedsięwzięć. Do katalogu tego wprowadził nowy typ oddziaływania, który do tej pory nie był znany w doktrynie przedmiotu - oddziaływanie przeniesione, które nie wywołuje skutków w miejscu realizacji przedsięwzięcia, tylko w innej lokalizacji. Jako przykład takiego oddziaływania Habilitant wskazał stosowanie prądu elektrycznego, którego wpływu na środowisko nie obserwuje się zwykle w miejscu jego użytkowania, tylko w elektrowni, która ten prąd wytwarza, a czasami nawet w kopalni, w której wydobywa się surowiec do produkcji energii. Habilitant poddał również szczegółowej charakterystyce oddziaływania pozytywne i negatywne, zauważając, że oddziaływania negatywne w ocenie oddziaływania powinny być zawsze analizowane, słusznie podkreślając, że jest to wymóg ustawowy. Natomiast oddziaływania pozytywne wymagane są tylko podczas strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Podczas oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz na obszary

Natura 2000 nie ma obowiązku analizy oddziaływań pozytywnych. Nie oznacza to jednak, że takich oddziaływań nie można analizować. Jego zdaniem takie oddziaływania powinny być uwzględniane (jeżeli stwierdzi się możliwość ich występowania) podczas analizy możliwych wariantów analizowanego przedsięwzięcia. Albowiem pozwoli to na wybór najkorzystniejszych środowiskowo rozwiązań. Natomiast za słuszny uważa brak obowiązku analizy oddziaływań pozytywnych, gdyż przy niektórych przedsięwzięciach bardzo trudno byłoby spełnić obowiązek identyfikacji i analizy takich oddziaływań. Szersze ujęcie tej problematyki znajduje się w publikacji Habilitanta pt. *Oddziaływania pozytywne i negatywne w procedurze oceny oddziaływania na środowisko*, „Przegląd Prawa Ochrony Środowiska”, nr 1 z 2021 r., s. 29–42.

W monografii Habilitant zwrócił również uwagę na bardzo ważną kwestię niewłaściwej interpretacji legalnej definicji przedsięwzięcia, a dokładnie jej części „powiązania technologicznego przedsięwzięć”, która skutkuje wieloma problemami w praktyce jej stosowania. Legalna definicja przedsięwzięcia zawarta w art. 3 ust. 1 pkt 13 ustawy określa je jako „zamierzenie budowlane lub inną ingerencję w środowisko polegającą na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin”. Habilitant słusznie zwraca uwagę, że równie ważna jest dalsza część tejże definicji, zgodnie z którą „przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty”, która nie jest właściwie interpretowana zarówno przez inwestorów, jak i organy administracji publicznej upoważnione do przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko, zwłaszcza pod kątem pojęcia „powiązanie technologiczne”, które nie jest do tej pory zdefiniowane w przepisach prawnych. Analizując literalne brzmienie wskazanego przepisu należy stwierdzić, że przedsięwzięcia, które są powiązane technologicznie, należy kwalifikować jako jedno przedsięwzięcie, nawet jeżeli są one realizowane przez różne podmioty. Problemem oceny jest więc tylko właściwe rozumienie powiązania technologicznego. Często pojęcie to rozumiane jest zawężająco jako występowanie wspólnej infrastruktury technicznej czy instalacji. Analizując omawiane zagadnienie powiązania technologicznego metodą celowościową, należy odwołać się do zasad ochrony środowiska: kompleksowej ochrony, przezorności i prewencji. Traktowanie tego pojęcia zawężająco, prowadziłoby do braku realizacji tych zasad. Habilitant słusznie podkreśla, że pojęcie powiązania technologicznego należy rozumieć szeroko, proponując, po przeanalizowaniu dostępnej literatury i orzecznictwa, własną definicję tego pojęcia, zgodnie z którą „przez powiązanie technologiczne przedsięwzięć należy rozumieć korzystanie ze

wspólnej instalacji czy urządzeń, wykorzystywanie tej samej technologii, ale również rozwiązań organizacyjnych i wspólnej strategii rozwoju, nawet w sytuacji, gdy przedsięwzięcia prowadzone są przez różne podmioty i na różnych działkach, których odległość od siebie pozwala na przypuszczenia, że będą wzajemnie na siebie oddziaływały lub wspólnie będą oddziaływały na inne tereny”. Ta problematyka również została przez Habilitanta rozwinięta w kolejnej publikacji pt. *Powiązanie technologiczne przedsięwzięć w ocenie oddziaływania na środowisko*, „Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych”, nr 4(72) z 2021 r., s. 11–22, DOI: 10.31268/ZPBAS.2021.64.

Jednym z ważnych elementów procedury oceny oddziaływania na środowisko jest wariantowanie oddziaływań, są to co najmniej trzy warianty: proponowany przez inwestora; inny racjonalny wariant alternatywny; racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska. W monografii dr inż. Jacek Krystek zebrał, usystematyzował i poddał wnikliwej charakterystyce różne metody oceny wpływu na środowisko, które można zastosować do porównywania analizowanych wariantów. Habilitant opowiada się również za możliwością wariantowania skalą przedsięwzięcia, podnosząc, iż literalne brzmienie art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy nie wprowadza żadnych ograniczeń w stosunku do wymogów w odniesieniu do warunków, jakie muszą spełniać warianty analizowanego przedsięwzięcia poddawanego ocenie oddziaływania na środowisko. Ustawa wymaga, żeby opisać, z uwzględnieniem szczególnych cech przedsięwzięcia lub jego oddziaływania, co najmniej trzy wskazane powyżej warianty. Dodatkowo w art. 66 ust. 1 pkt 6a ustawy ustawodawca zalecił przeprowadzenie w raporcie oddziaływania na środowisko porównania oddziaływań analizowanych wariantów. Wynika z tego, że warianty te muszą się różnić jakimiś elementami, bo inaczej oddziaływania byłyby identyczne. Z literalnego brzmienia przepisów ustawy nie można więc wysnuć wniosku, że jakiś wariant jest niedozwolony, jeżeli tylko jest racjonalnym wariantem alternatywnym – i właśnie alternatywność jest jedynym kryterium, pod względem którego możemy oceniać dopuszczalność przyjęcia danego wariantu do analizy. Ponadto Habilitant słusznie zauważa, że biorąc pod uwagę wykładnię celowościową, analizowana ustawa ma realizować następujące zasady ochrony środowiska: zasadę kompleksowości, zasadę prewencji oraz zasadę przezorności. Jego zdaniem ocena oddziaływania na środowisko ma przede wszystkim doprowadzić do zidentyfikowania możliwych niekorzystnych wpływów planowanego przedsięwzięcia oraz pozwolić na dokonanie wyboru najmniej szkodliwego dla środowiska wariantu, zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy, w myśl którego organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach może ją wydać tylko dla wariantu najkorzystniejszego dla

środowiska. Swoje stanowisko w przedstawianym zakresie Habilitant rozszerzył w głosie częściowo krytycznej do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego pt. *Wariantowanie skalą przedsięwzięcia* – Glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 23 stycznia 2019 r., II OSK 3147/18, LEX 2646242, „Studia Prawnicze KUL” nr 3(87) z 2021 r., s.249–258; DOI: <https://doi.org/10.31743/sp.9701>.

Jednym z ważniejszych zagadnień prawnych związanych z tematyką oceny oddziaływania na środowisko poruszonych przez Habilitanta jest zagadnienie wprowadzenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego nakazu prowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko dla wszystkich przedsięwzięć, niezależnie od ich wielkości i skali, które Habilitant słusznie neguje, stwierdzając, że jest to rozwiązanie, dla którego trudno znaleźć właściwą podstawę prawną i jest przekroczeniem kompetencji rad gmin przyznanych im w ramach tzw. władztwa planistycznego. Zagadnienie to zostało przez Habilitanta szerzej przedstawione w publikacji pt. *Określenie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego*, „Samorząd Terytorialny”, nr 4(376) z 2022 r., s. 60–69.

Kolejnym ważnym zagadnieniem poddanym szczegółowej charakterystyce w recenzowanej monografii jest rola i zakres karty informacyjnej przedsięwzięcia. Analizując dorobek orzecznictwa sądów administracyjnych w odniesieniu do zawartości karty informacyjnej przedsięwzięcia, Habilitant podniósł, że w ostatnim czasie następuje zwiększanie szczegółowości i objętości kart informacyjnych, co ma szczególnie znaczenie dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, gdyż wpływa na skrócenie czasu potrzebnego na wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwalając na ominięcie etapu sporządzania raportu oceny oddziaływania. Pomimo, że w doktrynie przyjmuje się powszechnie, że zawartość karty informacyjnej jest precyzyjnie określona w przepisach prawnych, to w praktyce działania organów administracji publicznej niejednokrotnie dochodzi do wezwania inwestora do uzupełnienia danych, które nie muszą się w karcie informacyjnej znajdować. Habilitant słusznie poddał krytyce takie rozwiązanie często stosowane w praktyce przez organy administracji publicznej, podkreślając, że podstawowym dokumentem, na podstawie którego należy dokonywać opisu przewidywanych oddziaływań na środowisko planowanego przedsięwzięcia, powinien być raport oceny oddziaływania. Natomiast karta informacyjna przedsięwzięcia jest dokumentem, który nie powinien zastępować raportu oceny oddziaływania, tylko powinien dokonywać klasyfikacji, czy dane planowane przedsięwzięcie może niekorzystnie oddziaływać na środowisko. Jeżeli pojawi się

jakakolwiek wątpliwość, że taki niekorzystny wpływ może się pojawić, powinno się zlecać wykonanie raportu oceny oddziaływania na środowisko. Natomiast karta informacyjna przedsięwzięcia powinna być podstawą wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach tylko w sytuacji, gdy planowane przedsięwzięcie jest niewielkie a w otoczeniu nie znajdują się obiekty cenne przyrodniczo lub zabudowa mieszkaniowa czy użyteczności publicznej, bądź, gdy przewidywane oddziaływania są niewielkie. Jednocześnie karta informacyjna przedsięwzięcia nie powinna być podstawą wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla niewielkich, ale nowatorskich rozwiązań, które jeszcze nie zostały szeroko sprawdzone w praktyce. Dotyczy to zwłaszcza nowych instalacji lub technologii. W takich przypadkach, zdaniem Habilitanta, obligatoryjne powinno być nakazywanie sporządzania raportu oceny oddziaływania na środowisko. Szeroko na ten temat Habilitant odnosi się również w publikacji pt. *Zawartość karty informacyjnej*, „Prawne Problemy Górnictwa i Ochrony Środowiska”, nr 1 z 2022 r., s. 1–13, DOI: <https://doi.org/10.31261/PPGOS.2022.01.06>

Najobszerniejsza część monografii Habilitanta jest poświęcona wnikliwej charakterystyce zagadnienia raportu oceny oddziaływania na środowisko, a w szczególności technicznych aspektów jego sporządzania (s. 259-393). Tak, jak Habilitant słusznie zauważył, zarówno w monografii jak i w autoreferacie, raport jest podstawowym dokumentem, na podstawie którego powinno się wydawać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, przy czym zagadnieniom prawnym związanym z zawartością raportu poświęcono w literaturze sporo miejsca, natomiast zagadnienia techniczne poruszane były zdecydowanie rzadziej. Habilitant w recenzowanej monografii zgromadził, uporządkował i zaktualizował dostępne w tym zakresie informacje a także przeanalizował bogaty dorobek orzecznictwa administracyjnego w tym zakresie. Niewątpliwym osiągnięciem Habilitanta jest przedstawienie autorskiej propozycji schematu zawartości raportu oceny oddziaływania na środowisko (zarówno z wykorzystaniem elementów technicznych jak i procedury administracyjnej).

Jeden z rozdziałów monografii został również poświęcony charakterystyce przykładowych typowych przedsięwzięć, albowiem jak Habilitant zauważył, szczegółowe elementy oceny oddziaływania na środowisko muszą być zawsze dopasowywane do charakteru przedsięwzięcia. Z tego też względu w recenzowanej monografii przedstawiono propozycje zestawu elementów, jakie powinny być omówione w przykładowych, najczęściej spotykanych, czyli najbardziej typowych przedsięwzięciach. Habilitant ma świadomość (i nadzieję), że jego autorska propozycja może być początkiem dyskusji nad pewną standaryzacją zawartości

raportów oceny oddziaływania na środowisko, dzięki czemu możliwe byłoby podniesienie ich jakości, a tym samym przyczyniłoby się do zmniejszenia wpływu na środowisko planowanych przedsięwzięć.

Generalnie nie mam uwag dotyczących sposobu prowadzenia w pracy analiz szczegółowych, pod względem logiki wywodów, oparcia ich na wskazywanych źródłach, wiązania w całość w sposób pokazujący panowanie nad prowadzonymi analizami i kompleksowość tychże analiz, formułowania wniosków.

Przyjętą metodologię badań nad oceną oddziaływania na środowisko oparto głównie na metodach badawczych właściwych dla nauk prawnych oraz nauk ścisłych. Oceniając zastosowane metody badawcze właściwe dla nauk prawnych należałoby stwierdzić, że generalnie Autor posłużył się nimi w sposób prawidłowy, co pozwoliło na poprawną interpretację badanych regulacji i wyciągnięcie z tej interpretacji prawidłowych wniosków, szczególnie należy zwrócić uwagę na wykorzystanie dorobku orzecznictwa, zwłaszcza sądów administracyjnych, pozwalającego na bardziej pogłębioną wykładnię analizowanych regulacji prawnych. Autor generalnie wykazał się znajomością przepisów w zakresie niezbędnym dla potrzeb związanych z prowadzonymi badaniami, widząc ich wzajemne związki i rolę w konstruowaniu i funkcjonowaniu badanej procedury ocen oddziaływania na środowisko.

Konstrukcja monografii również nie daje powodu do wielu uwag krytycznych. Została ona podzielona na 19 rozdziałów merytorycznych, ujętych, moim zdaniem, w prawidłowej kolejności, zgodnej z przyjętymi założeniami badawczymi. Rozdziały w niezbędnym zakresie spełniają też wymóg proporcjonalności w konstrukcji całej pracy, z wyjątkiem rozdziału dotyczącego raportu oceny oddziaływania na środowisko. Można byłoby również zadbać o wprowadzenie do każdego z rozdziałów systematyki wewnętrznej (podziału na podrozdziały), która czyniłaby ich treść bardziej przejrzystą. W pracy zawarto również wstęp i zakończenie, ciekawe załączniki a także przedmowę, w której wskazano na ważny z punktu widzenia prawnika element, jaką jest data aktualizacji jej treści pod względem obowiązujących przepisów. Ma to znaczenie z punktu widzenia treści pracy, która powinna oczywiście odwoływać się do aktualnego stanu obowiązywania regulacji prawnych i ewentualnych wątpliwości, co do poprawności rozważań z tego punktu widzenia. Uwzględniono także elementy formalne, takie jak wykaz używanych skrótów, czy bibliografia, przy konstruowaniu której zastosowano, niestety, alfabetyczne ujęcie wszystkich wykorzystanych do napisania monografii źródeł: literatury, aktów prawnych i orzecznictwa, co z kolei - z prawniczego punktu widzenia - powoduje różne konsekwencje, np. brak uwidocznienia hierarchii

wykorzystanych źródeł prawa. Na przyszłość warto rozważyć wyodrębnienie wykazów wykorzystanych źródeł, a dodatkowo w wykazie wykorzystanych aktów prawnych warto rozważyć kwestię ich systematyki poprzez wyodrębnienie aktów prawa międzynarodowego, prawa unijnego i prawa wewnętrznego. Przy przyjętej w recenzowanej pracy systematyce opierającej się na nazwie aktu doszło m. in. do pomieszania dwóch różnych typów aktów, o różnym charakterze, ale tej samej nazwie formalnej – rozporządzenia unijnego (aktu bezpośrednio obowiązującego we wszystkich państwach członkowskich UE) i krajowego rozporządzenia wykonawczego do ustawy. Kwestia ta nie ma jednak dla pracy i jej oceny znaczenia istotnego, warto jednak o niej na przyszłość pamiętać.

Powyższe uwagi nie zmieniają faktu, że monografia została oparta na szerokim zestawie materiałów źródłowych, obejmującym zwłaszcza literaturę (są to opracowania naukowe, w tym opracowania polskie i opracowania w języku angielskim, głównie z zakresu takich dziedzin, jak nauki prawne czy nauki ścisłe i przyrodnicze), źródła prawa oraz orzecznictwo. W szerokim zakresie wykorzystano także źródła statystyczne (w tym dokumenty, informacje publiczne oraz inne źródła, w szczególności internetowe). Zestaw wykorzystanych materiałów źródłowych oceniam jako zadowalający, chociaż ocena ta może się odnosić przede wszystkim do opracowań prawniczych. W tym zakresie można było moim zdaniem jeszcze szerzej sięgnąć do opracowań np. autorstwa Anny Barczak, Marka Łazora, Adrianny Ogonowskiej pt. *Oceny oddziaływania na środowisko w prawie polskim: ze wzorami dokumentów i schematami*, Wolters Kluwer, Warszawa 2018 czy też Anny Haładyj pt. *Udział społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko jako instytucja prawa ochrony środowiska*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2015. Te braki nie mają jednak charakteru znaczącego.

Pod względem językowym i redakcyjnym recenzowana monografia przygotowana została w sposób staranny, nie dając w tym zakresie powodu do stawiania poważnych zarzutów. W taki sam sposób zostały przygotowane również inne materiały dołączone do wniosku, a w szczególności autoreferat (zał. nr 2) oraz wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny (zał. nr 3), w których jednak pewnym mankamentem jest brak numeracji stron.

Oceniając dorobek naukowy Pana dr. inż. Jacka Krystka z punktu widzenia prawniczego, zauważyć jednak trzeba powtarzający się błąd w posługiwaniu się przez Habilitanta językiem prawniczym i używaniu określenia „zapis” ustawy zamiast przepis ustawy, które jest poprawnym określeniem, gdyż to przepis prawny jest elementarną częścią aktu normatywnego (np. ustawy czy rozporządzenia) i z punktu widzenia zasad techniki

prawodawczej - samodzielną jednostką redakcyjną tekstu aktu prawnego, mającego postać zdania gramatycznego.

III. Ocena innych aspektów działalności naukowej

Pan dr inż. Jacek Krystek w przedłożonej do wniosku dokumentacji wykazał, że posiada stosunkowo obszerny pod względem ilościowym i zadowalający pod względem analizy bibliometrycznej dorobek naukowy, w tym są to monografie naukowe, rozdziały w monografiach, redakcja monografii, artykuły w czasopismach, w tym w języku angielskim i niemieckim. Dorobek publikacyjny obejmuje zarówno pozycje przygotowane samodzielnie, jak i we współpracy z innymi badaczami, tych drugich pod względem ilościowym jest większość. Zakres merytoryczny publikacji jest zróżnicowany, można go nawet określić jako w pewnych elementach interdyscyplinarny, obejmuje m.in. nurty badawcze z zakresu chemii analitycznej, prawnych aspektów w naukach technicznych, inżynierii i w ochronie środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem oceny oddziaływania na środowisko.

Ponadto w autoreferacie (pkt 5) do najważniejszych osiągnięć naukowych, oprócz powyżej wskazanych, Habilitant wskazał: 1) dokonanie podziału odczynników spektrofotometrycznych stosowanych w metodach spektrofotometryczno-solubilizacyjnych na cztery grupy; 2) opracowanie metody spektrofotometrycznego oznaczania cynku w preparatach insuliny, która została poddana ochronie patentowej (Krystek J., Ptaszyński B., Kobylecka J., *Sposób spektrofotometryczny oznaczania cynku w preparatach insuliny*, P-299845); 3) opracowanie dwóch metod wyznaczania analitycznej długości fali podczas pomiarów za pomocą techniki spektrofotometrii pochodnej (Krystek J. (2009), *Determination of Analytical Wavelength In Derivative Spectrophotometry*, „Instrumentation Science & Technology”, nr 37(1), s. 82-88) oraz 4) badania stanu środowiska na terenie aglomeracji łódzkiej oraz województwa łódzkiego.

Zestawienie wskazanych w przedłożonej do wniosku dokumentacji badań i będących ich wynikiem publikacji wskazuje na szeroki zakres i interdyscyplinarność zainteresowań Habilitanta, co chciałabym tutaj podkreślić, chociaż ich ocena pod względem merytorycznym byłaby dla mnie trudna, ze względu na brak pogłębionej wiedzy w dziedzinach, których dotyczą.

IV. Ocena pozostałych aspektów działalności naukowo-badawczej, organizacyjnej i dydaktycznej

Pan dr inż. Jacek Krystek w przedłożonej do wniosku dokumentacji wykazał także swój współudział w pracach kilku zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, jako ich realizator. Kolejnym pozytywnym elementem jest wykazanie przez Habilitanta rozbudowanego udziału (wykonawstwo, koordynacja realizacji oraz rozliczenie projektu) w czterech kolejnych projektach obejmujących badania naukowe oraz prace rozwojowe.

Habilitant odbył także kilkunastodniowe staże w instytucjach naukowych, pełnił funkcję recenzenta anglojęzycznych publikacji naukowych. Wykazał również członkostwo w organizacjach i towarzystwach naukowych oraz różnorodne prace eksperckie.

Habilitant brał również liczny czynny (z referatem lub komunikatem, których był autorem lub współautorem) udział w konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych. W kilku przypadkach był również odpowiedzialny za techniczną, organizacyjną finansową stronę organizacji krajowych konferencji naukowych. Ten aspekt Jego działalności oceniam pozytywnie.

W przedłożonej dokumentacji znalazły się szczegółowe informacje o działalności dydaktycznej prowadzonej przez Habilitanta, obejmującej prowadzenie różnorodnych zajęć dla studentów, w tym na studiach podyplomowych, pełnienie funkcji koordynatora kierunków studiów, przedmiotów, promotora oraz opiekuna dyplomowych prac inżynierskich, magisterskich i na studiach podyplomowych. Na podstawie tych informacji ten aspekt Jego działalności również oceniam pozytywnie.

Kolejnym elementem dokumentacji są informacje o rozbudowanej działalności Habilitanta o charakterze organizacyjnym, zarówno w ramach uczelni jak i w ramach współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym (w tym działalności popularyzujących naukę), a także wielu nagrodach uzyskanych z tego tytułu. Z tych informacji wyłania się obraz osoby zaangażowanej nie tylko w pracę badawczą, co niewątpliwie jest również pozytywnym elementem całościowej oceny działalności Pana dr. inż. Jacka Krystka.

V. Podsumowanie

W oparciu o przedstawione wyżej ustalenia stwierdzam, że moim zdaniem Pan dr inż. Jacek Krystek spełnia wymagania stawiane przez obowiązujące przepisy osobom ubiegającym się o stopień naukowy doktora habilitowanego i przedstawiam Komisji Habilitacyjnej rekomendację o wystąpieniu z opinią zawierającą wniosek o nadanie takiego stopnia do organu właściwego w sprawie.

dr hab. Aneta Kaźmierska-Patrzyzna, prof. UŁ

Łódź, dnia 30 listopada 2022 r.